

χέζω

χέζω, ρ. [*αρχ. χέζω*], χέζω. **1.** καθυβρίζω, βρίζω χυδαία κάποιον: «μόλις τον τσάκωσε ο διευθυντής του να κάνει κοπάνα, τον έχεσε και τον απείλησε με απόλυση». **2.** αδιαφορώ, περιφρονώ κάποιον: «αφού δεν ήθελε να μ' ακούσει, τον έχεσα κι έφυγα». (Ακολουθούν 57 φρ.)·

- *αν..., να με χέσεις*, λέγεται εν είδει στοιχήματος με τη σιγουριά ότι αυτό που λέω, αυτό που υποθέτω είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί, δε θα πραγματοποιηθεί ή δε θα έχει τη χρησιμότητα ή χρηστικότητα που επιδιώκουμε: «εγώ λέω ότι είναι αθώος κι αν αποδειχτεί το αντίθετο, να με χέσεις || αν έρθει μαζί μας, να με χέσεις || αν σε βοηθήσει, να με χέσεις || αν μπορέσεις να καρφώσεις μ' αυτό το πράγμα ένα τέτοιο καρφί, να με χέσεις». Πολλές φορές, μετά την υποθετική πρόταση ακολουθεί το *εμένα* ή το *τότε εμένα*. Συνών. *αν..., γράψε με* ή *αν..., γράψε μας / αν..., εγώ θα κάτσω να με γαμήσεις / αν..., να με φτύσεις / αν... να μου περάσεις χαλκά στη μύτη / αν..., να μου τρυπήσεις τη μύτη*·

- *άσε να σε χέσουνε κι αν σε πλύνουν, πες μου το*, βλ. λ. [πλένω](#)·

- *γάμο χωρίς παπά, χέσ' τονε*, βλ. λ. [γάμος](#)·

- *δε μας χέζεις!* ή *δε με χέζεις!* επιθετική έκφραση εκνευρισμένου ανθρώπου σε ενοχλητικό ή απαιτητικό άτομο: «δε μας χέζεις, που έμαθες συνεχώς να ζητάς!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *βρε* ή το *ρε*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- *δεν είναι σκατά, μόν' η γριά τα χέζει*, βλ. λ. [σκατά](#)·

- *δεν τον χέζεις!* μην τον υπολογίζεις, αγνόησέ τον, περιφρόνησέ τον: «δεν τον χέζεις τέτοιος αχάριστος που είναι!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *βρε* ή το *ρε*·

- *είπα, ξείπα, χέζω πάνω στο λόγο μου*, βλ. λ. [λόγος](#)·

- *είπαμε του τρελού να χέσει, έβγαλε και τ' άντερά του*, βλ. συνηθέστ. *είπαμε της γριάς να κλάσει κι αυτή ξεκλωώθηκε*, λ. κλάνω·

- *είπαν στον τρελό να χέσει κι αυτός ξεκλωώθηκε*, βλ. συνηθέστ. *είπαμε της γριάς να κλάσει κι αυτή ξεκλωώθηκε*, λ. κλάνω·

- *έκανε (κι) η μύγα κώλο κι έχεσε τον κόσμο όλο*, βλ. λ. [μύγα](#)·

- *ένας χεσμένος ταύρος, όλα του κοπαδιού τα ζωντανά θα τα χέσει*, βλ. λ. [ταύρος](#)·

- *έτσι που είναι ο καιρός, χέσε και πέσε*, βλ. λ. [καιρός](#)·

- *έφτασα στο μη χέσω!* εξάντλησα τα όρια της αντοχής μου, της υπομονής μου και είμαι έτοιμος να επέμβω δυναμικά: «κάτσε καλά, γιατί έφτασα στο μη χέσω!»·

- *θα σε κάνω να χέσεις αίμα*, βλ. λ. αίμα·

- *θα σου χέσω το γάιδαρο*, βλ. λ. [γάιδαρος](#)·

- *κλάνει ο νοικοκύρης, χέζει ο μουσαφίρης*, βλ. λ. [νοικοκύρης](#)·

- *μας έφαγε την κότα και μας έχεσε την πόρτα*, βλ. λ. [πόρτα](#)·

- *μη χέζουμε!* ας μιλήσουμε, ας συμπεριφερθούμε με σοβαρότητα, μη διακωμωδούμε την κατάσταση που εξελίσσεται: «μη χέζουμε, ρε παιδιά, γιατί, αν δε σοβαρευτούμε, για να πάρουμε γρήγορα μια απόφαση, μπορεί

και να την πατήσουμε!»·

- *μη χέσω!* απειλητική έκφραση σε άτομο που προβάλλει διάφορες αντιρρήσεις μόνο και μόνο να μη μας κάνει το χατίρι ή να μη συμμορφωθεί στις υποδείξεις μας·

- *να σε χέσω!* **α.** έκφραση αγανάκτησης ή δυσφορίας προς κάποιον ή για κάτι που μας δημιουργεί προβλήματα: «να σε χέσω! Πόσες φορές πρέπει να στο πω πως δεν πρέπει να πειράζεις αυτόν το διακόπτη!». **β.** λέγεται και στην περίπτωση που θέλουμε να εκφράσουμε σε κάποιον μια συγκρατημένη περιφρόνηση, αλλά και συμπάθεια: «να σε χέσω! Πάλι του κεφαλιού σου έκανες! || να σε χέσω! Πώς τα κατάφερες και σου 'δωσε δανεικά αυτός ο τσιγκούνης;». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το ε. Συνών. *να σε βράσω!* / *να σε γαμήσω(!)*·

- *να τα χέσω!* (*ενν. τα λεφτά σου*), δε δίνω σε αυτά καμιά αξία, καμιά σημασία, δεν τα υπολογίζω, τα περιφρονώ: «το ξέρω πως με κάνεις παρέα για τα λεφτά μου. -Να τα χέσω! Εγώ εσένα αγαπάω». Συνών. *να τα βράσω!* (*ενν. τα λεφτά σου*)·

- *να τα χέσω τα λεφτά σου!* βλ. λ. [λεφτά](#)·

- *να το χέσω!* βλ. φρ. *χέσ' το!* Συνών. *να το βράσω(!)*·

- *να τον χέσω!* βλ. φρ. *χέσ' τον!* Συνών. *να τον βράσω(!)*·

- *να χέσω μέσα!* βλ. λ. [μέσα](#)·

- *να χέσω τα μουστάκια σου!* ή *να χέσω το μουστάκι σου!* βλ. λ. [μουστάκι](#)·

- *να χέσω τα μούτρα σου!* βλ. λ. [μούτρο](#)·

- *να χέσω τον πατέρα και τη μάνα σου,* βλ. λ. [πατέρας](#)·

- *ντύσου, γδύσου, χέσε, φάε και κοιμήσου,* βλ. λ. [κοιμάμαι](#)·

- *όποιος σε κλάσει, χέσε τον, μη βγει καλύτερός σου, να φερθείς με σκληρότητα σε αυτόν που δε σου φέρεται καλά, για να μη σε καβαλήσει, για να μη σου πάρει τον αέρα, για να μη φτάσει η στιγμή που θα σε επιβληθεί: «σήμερα δεν είναι καιρός για ευγένειες, γι' αυτό όποιος σε κλάσει, χέσε τον, μη βγει καλύτερός σου»·*

- *πάει να χέσει,* βλ. φρ. *πάει για χέσιμο,* λ. [χέσιμο](#)·

- *πάτησα στη γη, χέζω τη βάρκα σου,* βλ. λ. [βάρκα](#)·

- *ποιος τον χέζει!* έκφραση με την οποία δείχνουμε πως δεν υπολογίζουμε το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, ποιος τον υπολογίζεις, ποιος του δίνει σημασία(!): «θα είναι καλύτερα, αν έχουμε μαζί μας και τον τάδε. -Ποιος τον χέζει!». Συνήθως η φρ. κλείνει με το *μωρέ*·

- *τον έχεσα πατόκορφα,* βλ. λ. [πατόκορφα](#)·

- *του χέζω το γάιδαρο,* βλ. λ. [γάιδαρος](#)·

- *του χέζω το ταμπιριρί,* βλ. λ. [ταμπιριρί](#)·

- *του χέζω τον αδόξαστο,* βλ. λ. [αδόξαστος](#)·

- *του χέζω τον αντίθεο,* βλ. λ. [αντίθεος](#)·

- *του χέζω τον αντίχριστο,* βλ. λ. [αντίχριστος](#)·

- φάε στόμα, χέσε κώλο! βλ. λ. [κώλος](#).
- φοβάται να χέσει, για να μην πεινάσει, είναι υπερβολικά τσιγκούνης: «αποκλείεται να σου έδωσε αυτός ο άνθρωπος δανεικά, γιατί απ' ό,τι ξέρω φοβάται να χέσει, για να μην πεινάσει».
- χέζε ψηλά κι αγνάυτενε, αδιαφόρησε τελείως: «όπως έγιναν σήμερα οι πολιτικοί, χέζε ψηλά κι αγνάυτενε».
- χέζει με ξένο κώλο, βλ. λ. [κώλος](#).
- χέζω μαλλί, βλ. λ. μαλλί.
- χέζω μπακακάκια, βλ. λ. [μπακακάκι](#).
- χέσ' τα! άφησέ τα, μην τα υπολογίζεις, είναι ανάξια προσοχής, ενδιαφέροντος ή φροντίδας: «ό,τι έγινε μέχρι τώρα, χέσ' τα και κοίταξε να κάνεις μια καινούρια αρχή!». Συνών. βράσ' τα! / γάμησέ τα(!).
- χέσ' τα και κατούρα τα! βλ. συνηθέστ. χέσε μέσα(!).
- χέσ' τα κι άσ' τα! απάντηση αποκαρδιωμένου ανθρώπου από τη ζωή του ή από την κακή πορεία των εργασιών του σε άτομο που τον ρωτάει από ενδιαφέρον πώς πάει ή πώς πας ή πώς τα πας ή πώς πάνε τα πράγματα. Συνών. βράσ' τα κι άσ' τα! / γάμησέ τα κι άφησέ τα(!).
- χέσ' το! άφησέ το, μην το υπολογίζεις, είναι εντελώς άχρηστο: «χέσ' το, που κάθεσαι και στενοχωριέσαι γι' αυτό το παλιόπραμα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το μωρέ, Συνών. βράσ' το! / γάμησέ το(!).
- χέσ' το κι άσ' το! επιτείνει την παραπάνω έννοια. Συνών. βράσ' το κι άσ' το! / γάμησέ το κι άφησέ το(!).
- χέσ' τον! άφησέ τον, μην τον υπολογίζεις, είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «χέσ' τον που κάθεσαι και στενοχωριέσαι για έναν απατεώνα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το μωρέ. Συνών. βράσ' τον! / γάμησέ τον(!).
- χέσ' τον κι άσ' τον! επιτείνει την παραπάνω έννοια. Συνών. βράσ' τον κι άσ' τον! / γάμησέ τον κι άφησέ τον(!).
- χέσε θέατρο, βλ. λ. [θέατρο](#).
- χέσε θέατρο, κατούρα παράσταση, βλ. λ. [θέατρο](#).
- χέσε με! ή χέσε μας! άφησέ με ήσυχο, παράτα με: «χέσε μας, ρε παιδάκι μου, γιατί με τρέλανεσ με την γκρίνια σου!». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνών. γάμησέ με! ή γάμησέ μας(!).
- χέσε μέσα! βλ. λ. [μέσα](#).
- χέσε μέσα Παντελή! βλ. λ. [μέσα](#).
- χέσε μέσα Πολυχρόνη που δε γίναμε ευζώνοι! βλ. λ. [μέσα](#).